

Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích

Filozofická fakulta

Ústav věd o umění a kultuře

POSUDEK DIPLOMOVÉ PRÁCE

Autor práce a studijní obor: **Adam Tomáš, Kulturní studia**

Název práce: **"Lidsky se smát a třídně nenávidět": Umění a stranická propaganda v ČSR 1918-1939**

Oponent práce: prof. PhDr. Bohumil Jiroušek, Dr.

Slovní vyjádření, náměty a otázky k obhajobě:

Adam Tomáš se rozhodl zabývat tématem, které je velmi aktuální, i s ohledem na současnou světovou situaci, informační a dezinformační kampaně, fake news, moderní mýty atd. Zvolil si k tomu nicméně období již historické, meziválečné Československo, v němž se ovšem promítaly problémy středoevropské a někdy i širší kontexty celoevropské či světové (fašismus a nacismus, španělská občanská válka aj.).

Diplomant se jednoznačně orientuje v metodologii kulturních a mediálních studií, mj. pracuje s problematikou/pojmem hegemonické ideologie, i v problematice propagandy a její teorie. Oceňují také obrazový materiál (a jeho soupis na konci práce), přiměřené jsou také pramenné zdroje (literatura). Místy celkový dojem kazí občasné překlepy, někdy i opakovaně, a to i typu „československá republika“ či „Von Papen“.

V celku práce jde o mediální obrazy a analýzy vybraných témat středoevropské a české kultury, a to zejména v karikatuře jako jakémisi pointovaném „shrnutí“ problému či v komiksovém příběhu (zvl. Rychlé šípy). Jádrem práce tak jsou následující témata: Zobraz svého nepřítele. Archetypy a stereotypy v karikatuře; Proti válce! Proti fašismu! Specifické ikonografické motivy v meziválečné levicové karikatuře; Pozor, Žid! Český antisemitismus a karikatura; Případ Mánes; Levicové vyřizování účtů; Jak se v Praze bojovalo o Madrid.

Španělská občanská válka a Československo; Divoký východ. Tramping a jeho obraz; Rychlé šípy – mladí národní socialisté? (názvy podkapitol).

Z hlediska čtivosti práce je autorova poučenost v dějinných předobrazech (zvl. 19. století) jím sledovaných problémů meziválečné éry mírně problematická, trochu se tím ztrácí jednotná linie textu, nicméně z odborného hlediska je třeba tyto znalosti souvislostí jednoznačně ocenit, na s. 136 bych nicméně doplnil, že k roku 1866 nešlo jen o hrozbu války, ale i o válku jako takovou. Na s. 86 stojí za zmínku, že Hitlerův Mein Kampf je v druhé části (Druhá kniha; za jeho života nepublikovaná) ještě radikálnější než v knize první.

Adam Tomáš detailně přibližuje řadu karikatur, politických kampaní a zapojení, převážně levicových, umělců do nich, propojuje vizuální část práce s rozbořem. Dovídáme se tak o mnoha umělcích a jejich aktivitách na novinářsko-politicko-uměleckém kolbišti, mj. tak Adolf Hoffmeister je zde zajímavou osobností české levice, jakkoli by nemělo být opominuto, že po roce 1948 se dostává nejen na pozice vyhraněně stalinistické, ale vysloveně demagogické (mj. v člancích do Nové mysli, kde naprosto nevybíravě pomlouvá západní společnost, odtrženě od reality, a to v době, kdy je československým velvyslancem ve Francii).

V souvislosti se španělskou občanskou válkou má autor nesporně pravdu, že převažují v Československu levicové pohledy, ale opominout bychom neměli ani pohled pravicový, zejména reportážně pojatou knihu Emanuela Vajtauera Španělsko v ohni, která zřejmě stojí v počátcích jeho pronacistických postojů a budoucí kolaborace s nacismem v éře protektorátu.

Za diskusi u obhajoby by možná stál samotný pojem „kulturní fronta“, který má různé konotace, mj. v průběhu 20. století, pak na s. 104 – plakát je stranově převrácen omylem, nebo šlo o nějaký tehdejší autorský záměr (azbuka je zrcadlově)?

Celkově jednoznačně klady práce převažují nad spíše drobnými připomínkami oponenta, diplomovou práci tak jednoznačně **doporučuji k obhajobě** a hodnotím ještě výborně.

Navrhovaná klasifikace: výborně

.....
podpis oponenta práce

V Českých Budějovicích dne 21. 5. 2020

Stupeň klasifikace:	výborně	velmi dobře	dobře	nevyhověl
---------------------	---------	-------------	-------	-----------